

Izjava Forum za etičnost i razvoj znanosti i visokog obrazovanja i Udruga za razvoj visokoga školstva „Universitas“ povodom donošenja Proračuna RH za 2010. godinu

Članovi Forum i Universitasa pozorno su pratili predlaganje, saborsku raspravu i prihvaćanje Proračuna RH za 2010. godinu i zauzeli su stav o tome kako će se njegovo donošenje odraziti na stanje i razvoj znanosti i obrazovanja u nastupajućem razdoblju.

Forum i Universitas se oštro protive sve većem raskoraku između, s jedne strane, Vladine i Saborske deklaracije o hrvatskom društvu kao "društvu znanja" i, s druge strane, nebrige i nerazumijevanja uloge znanosti i obrazovanja, posebice visokoškolskog, u dugoročnom razvoju Hrvatske. U sadašnjoj gospodarskoj krizi Vlada bez osnova u stvarnom rastu prihoda predlaže rast državnog proračuna, ali istovremeno traži rješenje u smanjivanju izdvajanja za znanost i obrazovanje, koja su i u dosadašnjim proračunima bila ispod 1% BNP. Time uštedeni iznosi nisu u stanju predstavljati osnovicu za iole značajnije uštede u ukupnim proračunskim rashodima, te ne osiguravaju znanosti odgovarajuću ulogu u objavljenom cilju približavanja Hrvatske razvijenim zemljama Europske unije.

Forum je već svojom Izjavom od 31. ožujka 2009., prilikom donošenja rebalansa proračuna za 2009. godinu, izrazio svoju zabrinutost zbog odnosa prema potrebama održavanja razine znanstvenih istraživanja i nabave tekuće dokumentacije. Rebalansom je tada ukinuta većina planova razvoja znanosti i obrazovanja, svih onih djelatnosti koje bi, vjerojatno, bile usmjerene na unapređivanje zatečenog stanja.

U proračunu za 2010. godinu su, pak, neke proračunske stavke smanjene od nedostatne i preniske osnovice, te one znače privremenu obustavu svake svjetskim standardima primjerene znanstveno-istraživačke, ali i visokoškolske obrazovne djelatnosti:

- Isplata rata za znanstvene projekte, koja kasni i po više od 4 mjeseca, uz latentnu prijetnju neisplata ili čak oduzimanja neutrošenih sredstava, tako će se zadržati na ovogodišnjim razinama.
- Za izdavanje domaćih znanstvenih časopisa predviđeno je oko 5 milijuna kuna, 51% od dosadašnje svote. Uz dosadašnju politiku sufinanciranja časopisa, za neke časopise, vrlo vjerojatno one najkvalitetnije, to znači obustavu redovitog izlaženja.
- Za potporu za izdavanje knjiga i udžbenika predviđeno je 6,5 milijuna kuna, 50% od dosadašnje svote.
- Za organizaciju znanstvenih skupova predviđeno je oko 2 milijuna kuna, 58% od dosadašnjeg iznosa.
- Pretplata na inozemne znanstvene časopise smanjena je na 4,6 milijuna kuna, samo 19% od dosadašnje svote. Kako pretplata na tiskani oblik ujedno znači otvaranje pristupa elektroničkim verzijama, hrvatska znanstveno-istraživačka zajednica gubi priključak svjetskim informacijskim sustavima.
- Za sva stručna društva predviđeno je proračunom nešto preko 800 tisuća kuna, 57% od dosadašnjeg iznosa, za poticanje znanstvene izvrsnosti 59% od ovogodišnjih sredstava, za znanstvenu opremu 9 milijuna kuna, u odnosu na 28 milijuna predviđenih još 2008. godine, za programe tehnološkog razvitka od 57 do 71% u odnosu na ovu godinu, a za Hrvatski institut za tehnologiju i za Poslovno-inovacijski centar BICRO - slovima i brojkom - nula (0) kuna.

Ukupna sredstva za znanstveno-istraživačku, a isto tako i za visokoškolsku obrazovnu djelatnost, neznatna su proračunska stavka u proračunu teškom preko 120 milijardi kuna. "Uštedom" sredstava na ovoj stavci neće se osjetiti bilo kakvo olakšanje opće financijske situacije u državi, nego će ove djelatnosti ostati na slijepom kolosijeku nerazvijenih zemalja umjesto da ih se teži približiti razvoju i događanjima u Europskoj Uniji, Sjedinjenim Američkim Državama, Japanu, Južnoj Koreji, Rusiji i Kini.

Ako se tome dodaju činjenice da se u proračunima sveučilišta i javnih instituta planira čak 80 i više posto sredstava trošiti na same plaće zaposlenika, da se sredstva Nacionalnih vijeća svode na 53 do 60% prošlogodišnjih, ali da se, primjerice, značajno smanjuju i sredstva za programe prevencije ovisnosti i nasilja, te za poticanje rada s darovitima i za izvannastavne aktivnosti na nižim razinama obrazovanja, jasno je da Vlada RH jedno govori a drugo radi.

Zato Forum i Universitas smatraju svojom dužnošću upozoriti hrvatsku javnost da prihvaćeni Proračun RH za 2010. ne samo što neće popraviti loše stanje u znanosti i visokom obrazovanju, nego će ga dodatno pogoršati, a možda i učiniti posve neodrživim.

14. prosinca 2009.

Forum za etičnost i razvoj znanosti i visokog obrazovanja
Udruga za razvoj visokoga školstva „Universitas“

